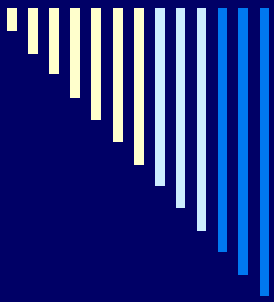

Громадянське суспільство

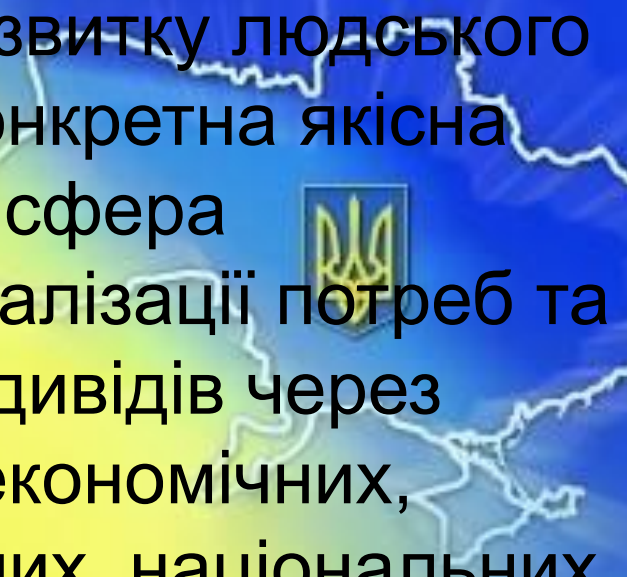
Громадянське суспільство — система інститутів поза межами державних та комерційних, яка забезпечує самоорганізацію та розвиток населення; це сукупність громадянських і соціальних інституцій і організаційних заходів, які формують базис реально функціонуючого суспільства у противагу і доповнення виконавчих структур держави (незалежно від політичної системи).

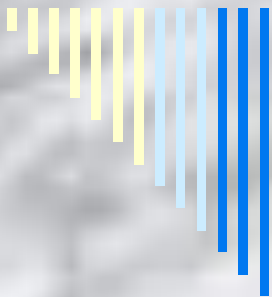

22 січня

День Соборності України

Отже, громадянське суспільство — історичний тип у розвитку людського суспільства, його конкретна якісна характеристика; це сфера самовиявлення і реалізації потреб та інтересів вільних індивідів через систему відносин (економічних, соціальних, релігійних, національних, духовних, культурних).

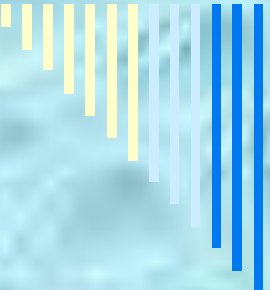

Структурними елементами цієї системи є організації (політичні партії, громадські об'єднання, асоціації) та різні об'єднання (професійні, творчі, спортивні, конфесійні тощо), що охоплюють всі сфери суспільного життя і є своєрідним регулятором свободи людини.

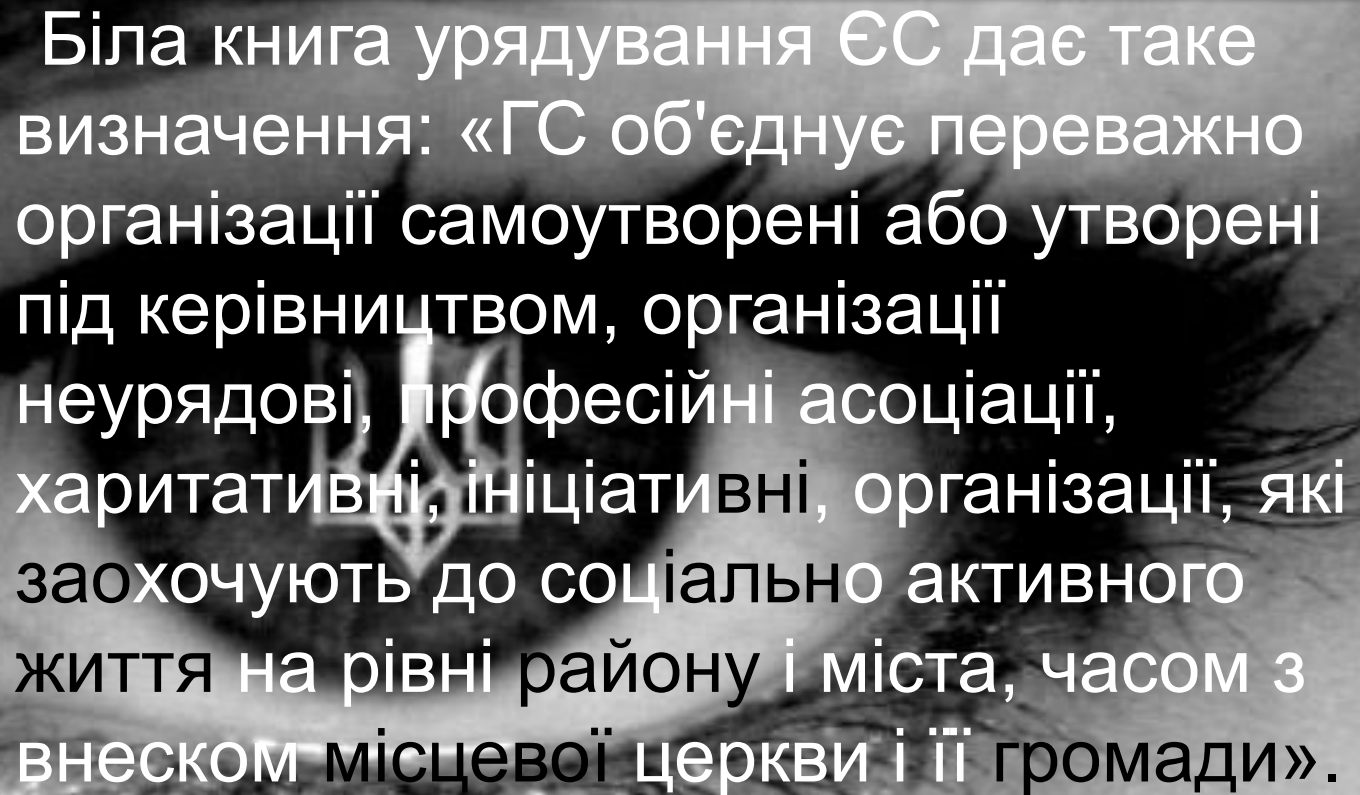
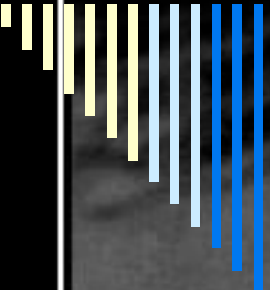
Громадяни і їх організації

Громадянське суспільство- це насамперед сукупність громадян одного суспільства, одного регіону, однієї країни чи регіонального об'єднання.

У будь-якому разі, на практиці, ГС не досягається індивідуально, лише спільнотою. Таку спільноту можна розглядати як утворену на добровільних, волонтерських засадах і сукупні особисті зацікавлення громадян формально від імені членів спільноти (організації).

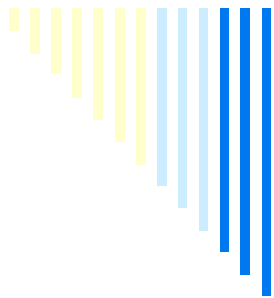
Біла книга урядування ЄС дає таке визначення: «ГС об'єднує переважно організації самоутворені або утворені під керівництвом, організації неурядові, професійні асоціації, харитативні, ініціативні, організації, які заохочують до соціально активного життя на рівні району і міста, часом з внеском місцевої церкви і її громади».

Україна
будь з нею, пишайся нею

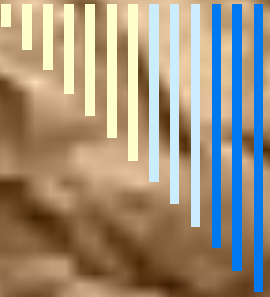

Приклади інституцій громадянського суспільства

- недержавна організація (англ. NGO)
 - приватна добровільна організація (англ. PVO)
 - народна організація
 - громада
 - Посередницька організація волонтерів та позабюджетні
 - громадська фундація
 - профспілка
-

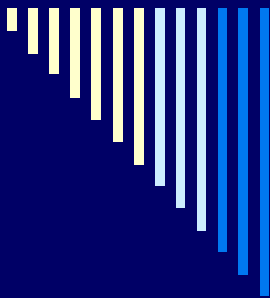
- соціальні або спортивні клуби
- кооператив
- природоохоронна організація
- професійна асоціація
- академія
- приватний бізнес
- правничі інституції
- організації споживачів
- засоби масової інформації

Чи всі з наведених організацій є складовою громадянського суспільства є питанням дискусійним. Наприклад Неера Чандок, науковець з Індії, вважає, що лише критично налаштовані до уряду організації можуть вважатися інституціями ГС.

Але в суспільствах, які розвиваються, нових демократіях, будь яка організація, що може позитивно для суспільства впливати на уряд може розглядатися, як складова ГС, що зароджується.

У сучасних поглядах на громадянське суспільство можна виділити такі моменти:

по-перше, воно характеризується тим, що у ньому є місце як для консервативних, так і для радикальних сил, які виступають його необхідними компонентами;

по-друге, відносним соціальним консенсусом за системою базових соціальних цінностей (права людини, демократія, плюралізм, правова держава, верховенство закону, власність, соціальна захищеність тощо);

по-третє, діалогом різних політичних сил, спрямованих на підтримку, постійне відновлення, відтворення соціального консенсусу згідно із соціальними умовами, які змінюються.

Одна із задач громадянського суспільства полягає в регулюванні горизонтальних зв'язків, що повинно робитися з позиції доцільності. Шляхтун П. П. дає наступне визначення громадянського суспільства. Громадянське суспільство — сфера **недержавних суспільних інститутів та відносин**. Громадянське суспільство — це все те в **суспільстві, що не є державою та державним**. **Елементами** структури громадянського суспільства є недержавні форми власності, різноманітні соціальні спільності, недержавні політичні інститути, культурно-освітні заклади тощо та відповідні суспільні відносини.

Антоніна Колодій оперує наступним поняттям «громадянського суспільства». Громадянське суспільство — це сфера спілкування та солідарності, спонтанної самоорганізації і самоврядування вільних індивідів на основі добровільно сформованих асоціацій громадян, яка захищена необхідними законами від прямого втручання і регламентації з боку держави.

Слід також відмітити, громадянське суспільство утворюють лише вільні та рівні індивіди та створені ними добровільні асоціації, зорієнтовані на громадські справи, а також вільна преса як засіб комунікації та самовираження.

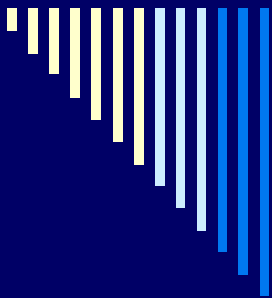

До атрибутів громадянського суспільства науковці відносять наступне:

наявність публічного простору, засобів і центрів комунікації, наслідком чого є формування сфери громадського (цивільного) життя і громадської думки; організоване громадське (публічне) життя вільних і рівних індивідів, чиї права захищені конституцією та законами;

незалежні від держави, добровільні асоціації, автономність яких усвідомлена на індивідуальному і колективному рівні;

зорієнтована на громадські інтереси та публічну політичну діяльність, наслідком якої є кооперація та солідарність між людьми, спілкування на засадах взаємної довіри і співробітництва.

Також треба зазначити, що громадянське суспільство характеризується виконанням наступних функцій:

самоорганізація громадського механізму для виконання суспільних справ;

противага владним структурам, головного заборона проти можливих спроб узурпації влади;

засіб соціалізації, що зменшує відчуженість індивідів та орієнтує їх на «суспільно корисні справи»;

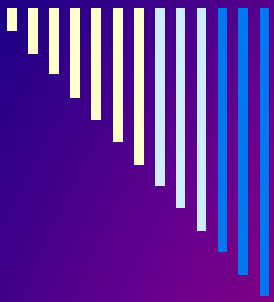
сприятливе суспільне середовище для поширення громадянської політичної культури і через неї — для зміцнення демократичного ладу, надання процесові демократизації незворотного характеру.

У НАС ЕСТЬ СВОБОДА

жаль, выбора нет

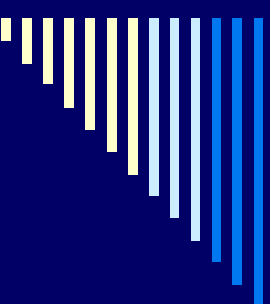
Певне коло науковців стверджують, що основні права людини — це певні можливості, які необхідні для її існування та розвитку в конкретно-історичних умовах, і які об'єктивно визначаються досягнутим рівнем розвитку людства (економічним, духовним, соціальним), і мають бути рівними для всіх людей. При цьому, слід зазначити, що права ототожнюються з поняттям «свободи».

Інші вважають, що такі норми встановлені Основним законом країни та гарантовані державою і надають громадянину певні юридичні можливості для отримання матеріальних, соціальних та духовних благ. За основними компонентами права людини та громадянина збігаються, забезпечуються тими ж державно-правовими, економічними та соціальними механізмами. При реалізації прав людини громадянське суспільство пов'язане з державою. Основний закон цієї держави виступає їх гарантом, закріплює найважливіші засади та принципи їх реалізації.

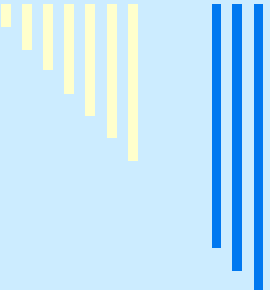

Для формування основних інститутів громадянського суспільства необхідно, щоб були сприятливі умови. Їх забезпечує саме суспільство через державу і всупереч їй. Через державу — прийняттям необхідних законів, формуванням демократичних структур, суворим дотриманням державою загальноприйнятих демократичних норм і процедур. Всупереч державі — утворення у рамках Конституції противаги у вигляді незалежних суспільних організацій і засобів масової інформації, функціонування масових демократичних суспільних рухів.

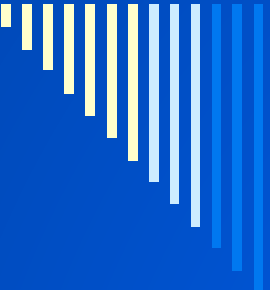
Визначальними умовами життєздатності громадянського суспільства є:

- 1. володіння кожним його членом конкретною власністю чи участь його у володінні власністю, право використовувати її, розпоряджатися нею на свій розсуд;
- 2. автономія особи, доволі високий рівень її соціального, інтелектуального, психологічного розвитку, її внутрішня свобода і здатність до повної самостійності при активній участі в роботі того чи іншого інституту громадянського суспільства;
- 3. наявність права, яке закріплює та охороняє цю автономію;
- 4. структурованість суспільства, суспільних відносин, які відображають багатство і різноплановість інтересів представників різних груп та прошарків.

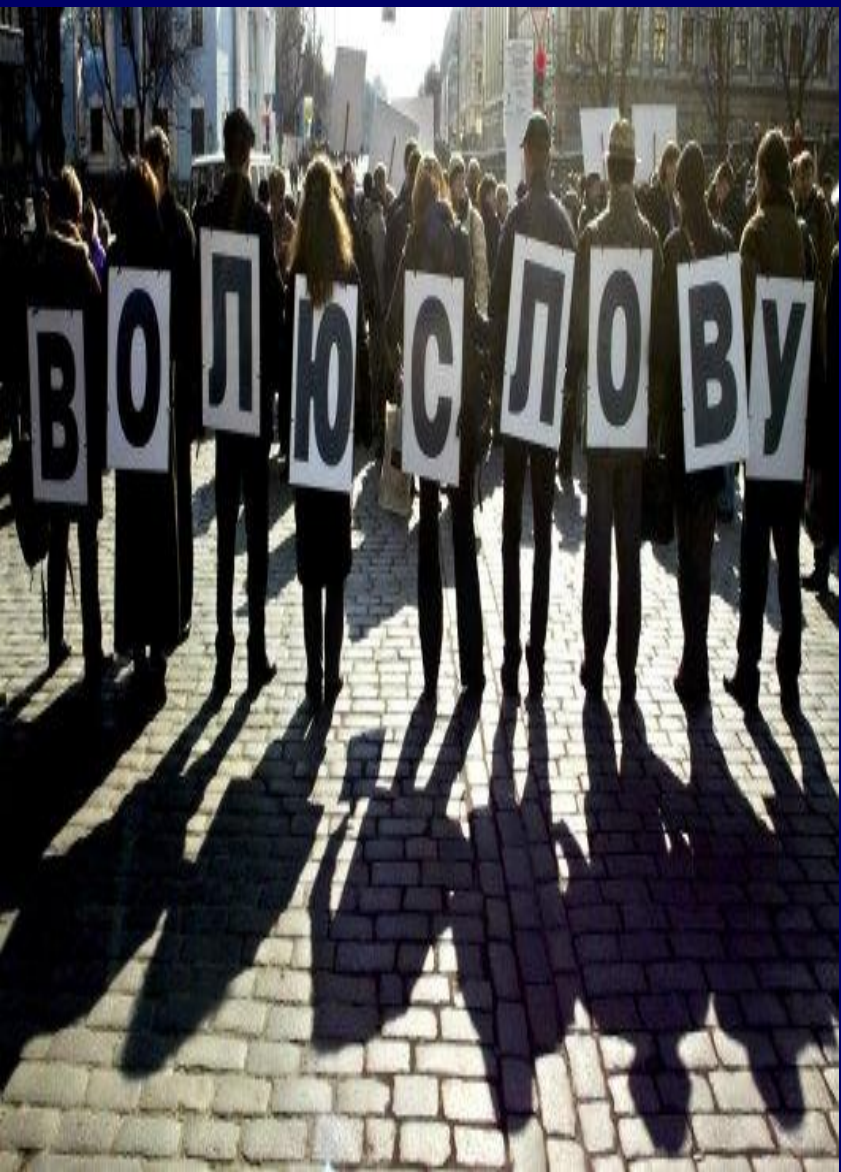
Стан громадянського суспільства визначається взаємодією багатьох чинників. Важливими серед них являються такі:

- 1. забезпечення свободи особи та особистої ініціативи;
- 2. відповідальність за наслідки власної дії;
- 3. здатність індивідів до громадського співробітництва заради індивідуальної і спільної вигоди та громадянського миру.

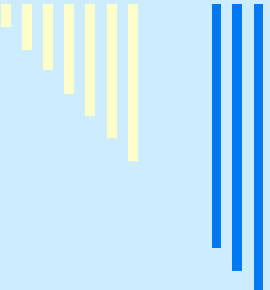

Антоніна Колодій виділяє зазначає, що громадянське суспільство характеризується виконанням наступних функцій:

- 1) самоорганізованого громадянського механізму для виконання суспільних справ;
- 2) противаги владним структурам, головного заборона проти можливих спроб узурпації влади;
- 3) засобу соціалізації, що зменшує відчуженість індивідів та орієнтує їх на «суспільно корисні справи»;
- 4) сприятливого суспільного середовища для поширення громадянської політичної культури і через неї — для зміцнення демократичного ладу, надання процесові демократизації незворотного характеру.

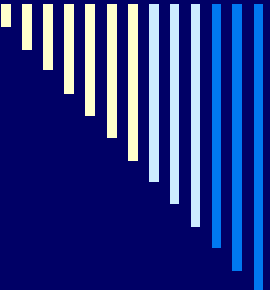

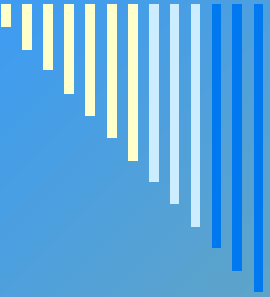
Рівновага між громадянським суспільством і державою є найважливішим фактором стабільного демократичного розвитку, а її порушення веде до гіпертрофії владних структур, відчуженості і політичного безсилля народу.

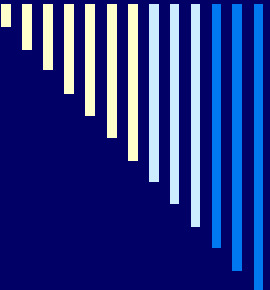
Певне коло науковців виділяють такі принципи правової держави:

- 1. верховенство права в усіх сферах суспільного життя; відповідальність перед законом як державних органів, так і громадських організацій та громадян;
- 2. підзаконність державної влади, обмеженість сфери її діяльності, невтручання держави у справи громадянського суспільства;
- 3. охорона державою невід'ємних природних прав людини та громадянських свобод, що з них випливають; визнання пріоритетності прав та інтересів особи, непорушності її честі та гідності, гарантування умов для їх захисту;
- 4. рівність закону для всіх і рівність усіх перед законом;

-
- 5. взаємна відповідальність держави і особи, правова відповідальність офіційних осіб за дії, які вони чинять від імені держави;
 - 6. поділ влади на законодавчу, виконавчу і судову, їх взаємна урівноваженість і відкритість;
 - 7. незалежність судів і суддів, наявність ефективної системи захисту;
 - 8. наявність ефективних форм контролю за дотриманням законів та інших нормативно-юридичних актів. ["Політологія. Друге видання, перероблене та доповнене" за науковою редакцією А. Колодій, К.: Ельга, Ніка-Центр, 2003]

Демократія та статус правової держави пов'язані між собою нерозривно. Демократичні правові держави процвітають, якщо про це піклуються громадяни, якщо вони готові використати свободу для плідної праці на благо суспільства, якщо обрана влада звітує за свої дії, якщо життя суспільства ґрунтується на засадах компромісу та толерантності. Демократичне суспільство — це, насамперед, внутрішньо збалансоване і правозаконне суспільство.

У цьому випадку суспільство віддає перевагу законності, що пов'язана не з силою влади, а з силою влади правового закону. В цьому випадку суспільство схильне до демократично облаштованої суспільної дисципліни та правопорядку як право упорядкованості.

Він і справді обмежує свободу членів суспільства, але якщо це обмеження здійснюється в рамках закону і є однаковим для всіх, рівним, то складається ситуація «суспільного договору», що проявляється у системі взаємно взятих зобов'язань. Заради спільного блага кожний згідний добровільно віддавати частину своєї свободи.
